

Varga László

kaposvári megyéspüspök

Megtört kenyér, megtört ember

Elmélkedés sorozat az Eucharisztia és az életünk kapcsolatáról: 3. rész

Isten válasza szenvedéseinkre

A szeretetben föl vállalt szenvedés elvezet bennünket a szeretet újabb fokozatához vagy köréhez, az együtt szenvedéshez, az irgalomhoz. Ez mindig a hit titka volt és az is marad, mert az ő gondolatai és útjai meghaladják a miénket (vö. Iz 55,8–9).

Idő kell, amíg a szenvedő ember a „Miért éppen én?” értelmetlenségétől vergődve képes lesz elfogadni és befogadni a szenvedés értelmét. Nem mindegy, mikor mondjuk ki szenvedő embertársunknak az igazságot, hogy a megpróbáltatásainak értelme és célja van. Életének odaadásával „barátai iránti szeretetből” Jézus új értelmet ad a szenvedésnek. Ezentúl a szenvedés és együttszenvedés már nem önpusztító. Jézussal való együttérzésünk, amely a környezetünkben lévő emberekre irányul, nem rak ránk többlet terheket. Megszabadít minket az egocentrikus siránkozás fogságából.

„Boldogok a lélekben szegények: övék a mennyek országa. Boldogok a szomorkodók: majd megvigasztalják őket.” (Mt 5,3–4) Ez Isten válasza szenvedéseinkre, veszteségeinkre és kudarcainkra. A szegénységünk megtapasztalásában is, szomorúságaink közepette is boldogságot ígér. Csak másképpen, mint ahogyan mi reméljük és elvárnánk tőle. Jézus azoknak nyilatkozta ki magát, akik hisznek benne, akik tudják, hogy az Isten előtt szegények, és ebből a szegénységből, a veszteségeikből, saját erejükből nem tudnak kilábalni, megszabadulni. Azoknak, akik készek az önmegszabadítás és önmegváltás minden illúzióját feladni, és a hit kegyelmi adománya előtt megnyílni. Azért jött, hogy felébressze a hitet Isten irántunk való szeretetében. De nem csak azokhoz fordul, akik társadalmilag hátrányos helyzetben vannak, az elnyomottakhoz és kizsáoltakhoz, akik saját eszközeikkel már nem tudnak magukon segíteni, és ennek tudatában vannak. Azoknak is hirdeti az örömhírt, akik veszteségeik láttán már szembe találták magukat saját tehetetlenségükkel, elveszettségükkel, segítségre és gyógyulásra szorultságukkal. A legtöbb szenvedésünk és veszteségünk éppen abból fakad, hogy önerőből akarunk boldogok lenni, és felülünk az önálló életvezetés kísértésének. A vigasztalás minden helyzetben maga Jézus, aki azt kéri, hogy itt és most, ma, pont ebben a veszteségben és szenvedésben merjünk hinni az ő jelenlétében és Isten irántunk irányuló szeretetében. Ő lehetőséget ad arra, hogy a veszteségek széttépjék bennünk az addigi biztonság- és védettségérzetet.

Megtört kenyér, megtört ember

A veszteségeink következtében átélt összetöretés létünk fordulópontja. Ez nyitja meg életünket az irgalomra, Jézus ez által tud bennünket átváltoztatni szeretet-eledellé a hétköznapiok küzdelmeiben. Ahhoz, hogy megláthassuk és meghallhassuk a köztünk lévő Istent, meg kell válnunk hamis reményeinktől, azoktól, amiket olyan hűségesen őrzünk,

amikkel olyan keményen és szívesen szembesítjük házastársunkat, gyerekeinket, közösségünket, Egyházunkat, a körülöttünk élőket és még az Istent is.

„Mi viszont azt reméltük, hogy...” (Lk 24,21) – hangzik húsvét hajnalán az Emmausz felé igyekvő tanítványok megkeseredett vádaskodása. Mi is reménykedünk ebben is, abban is. A hétköznapijainkban elszenvedett veszteségeink, még a legkisebbek is, azért fontosak, mert képesek megszabadítani bennünket hamis reményeinktől, széttörik illúzióinkat, amiket önmagunkról, másokról és Istenről őrizgettünk, és amikre a hit sziklája helyett életünket építettük. Ezek adnak Istennek lehetőséget arra, hogy új életet ajándékozzon létünk minden területén. Talán szép lassan elengedjük őket és megértjük, hogy Isten nem kínozni akar, hanem ajándékozni, mégpedig a legnagyobb kincset, az Isten országát. Aki értünk és helyettünk a keresztre ment, az nemcsak meghalt, hanem föl is támadt. Itt és most velünk zárándokol, boldogságot akar adni szegénységünkben és veszteségeink fölötti szomorúságunkban is.

A misében ő az ostya, ami átváltoztatásra vár, a két szentmise között pedig a lelkünk, mi magunk vagyunk az átváltoztatásra váró ostya. Minden gondolatunk, vágyunk, a hangulatunk változásai, minden találkozásunk, és ami velünk történik, mind-mind érdekli őt. Önmagára irányítja a figyelmünket, megszabadítva minket beteges önmagunk körüli forgásunkból, akár önsajnálattal, akár önmegdicsőítéssel vagy önmegváltással kísérletezünk. Nekünk is elmondja, hogy ő már magára vette életünk minden sebet, szenvedését, kudarcát és mi „az ő sebe által gyógyultunk meg” (Iz 53,5). Figyelmünket arra a hazára irányítja, ami odafönn van az Atyánál, és segít megláttatni életünk eseményeit, annak a dicsőségnek a fényében, amiben őt az Atya részesítette, amiben részesíteni szeretne minket is, akik „benne élünk, mozgunk és vagyunk” (ApCsel 17,28).

Az Eucharisziában megtört Krisztus és a megtört ember ugyanaz. Ez az én testem: az üldözött, a peremre jutott, a szegény, a beteg, az éhező, a kicsiny, a megvetett. Addig kell szeretettel szemlélnetek az Oltáriszentségben jelenlévő Krisztust – tanítja Kalkuttai Szent Teréz anya nővéreinek –, amíg felismeritek és megszeretitek az úton fekvőben jelenlévő Krisztust. El kell jutnunk a jótékonykodástól a felebaráti szeretetig. Ez utóbbi a szív útja, amikor már nemcsak jót akarok tenni, általam meghatározott időben és körülmények között, hanem megengedem, hogy megnyíljon a szívünk egymás felé kölcsönösen, megismerjük egymás élettörténetét, örömeit és szenvedéseit. Istenre, akit nem látunk, csak akkor bízhatjuk rá magunkat igazán, ha rá merünk hagyatkozni azoknak a szeretetére, akiket látunk. Ez is a hit aktusa. Ezt tette Mária Józseffel és Erzsébettel. „Boldog vagy, mert hitted, hogy beteljesedik mindaz, amit az Úr mondott neked.” (Lk 1,45)

Azért részesülünk az ő szeretet-áldozatában, az Eucharisziában, hogy mi magunk is szeretet-áldozattá váljunk. Ez jóval több, mint megnyugodni a templomban, és néhány jó érzéssel hazamenni. Azt akarja, hogy mint ő, mi is minden ember üdvösségéért éljünk. Amit ő tett értünk és velünk a szentmisében, tegyük mi is hétköznapi életünkben. Jézus hív: Gyere, ajánld föl magadat velem! Önként, szabadon és egészen eléggő áldozatként!

Az Eucharisztia forrás és csúcs. Forrása az Egyház életének, mintegy belülről építve maga köré az apostolok és utódaik által a közösséget. Olyan, mint Isten országának a kovásza, folyamatosan áthatja ma is az Egyház életét. Jézus kéri: „Vegyétek és egyétek!” (Mt 26,26)

Ha megértettük, amit Jézus kért, akkor keresnünk kell, hogyan válhatunk mi is Eucharisziává a világ számára. Akit magunkhoz vettünk, az önmagát ajánlotta fel a kenyérben. Nekünk is fel kell ajánlanunk magunkat neki. Mindannyian áldozók és áldozatok is vagyunk egyszerre.

„Testvérek, Isten irgalmára kérlek titeket: Adjátok testeteket élő, szent, Istennek tetsző áldozatul. Ez legyen ésszerű hódolatotok.” (Róm 12,1) Hétköznapijaink szeretet-oltárán nem kenyeret és bort, hanem saját magunkat kell Istennek és embertársainknak ajándékozni, egészen eléggő szeretetben. Ahogyan le hívjuk a Szentlelket az adományokra, hogy Krisztus testvére és vérévé lehessenek, ugyanúgy le kell hívni életünkre a hétköznapi Szentlelket, hogy neki szentelt örök áldozattá tegyen minket. Ahogyan az ostyában Krisztus szavára és a Szentlélek hatására csodálatos átváltozás megy végbe, úgy a keresztény életben is belső változás tanúi lehetünk.

Milyen gyümölcsök jelzik ezt? A tettetés nélküli szeretet, a jóhoz való szenvedélyes ragaszkodás, a bűn utálata, a gyengédség, a tisztelet, a reményből fakadó öröm, a béketűrés a nyomorúságban, a kitartás az imában, az osztozás mások bajában, a vendégszeretet és az ellenségszeretet, a békességben élés, és minden rossz legyőzése jóval (vö. Róm 12,9–21).

Ahhoz, hogy kioszthassa az utolsó vacsorán testét eledelül, meg kellett törnie a kenyeret.

„Aztán kenyeret vett a kezébe, hálát adott, megtörte és ezekkel a szavakkal adta nekik: Ez az én testem, amelyet értetek adok. Ezt cselekedjétek emlékezetemre!” (Lk 22,19).

(Befejezés. következik...)